

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ตามศาสตร์พระราชาของจังหวัดสระแก้ว ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่นำมาสร้างรูปแบบการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ตามศาสตร์พระราชา แบ่งวัตถุประสงค์เป็น 4 ข้อ ได้แก่

1) เพื่อศึกษาศักยภาพชุมชนเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ตามศาสตร์พระราชา

2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ตามศาสตร์พระราชา

3) เพื่อสร้างรูปแบบการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ตามศาสตร์พระราชา

4) เพื่อประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และประเมินผลการทดลองท่องเที่ยว ตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยข้อที่ 1) เพื่อศึกษาศักยภาพชุมชนเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ตามศาสตร์พระราชา โดยการแจกแบบสอบถามเลือกตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience Sampling) จากจำนวนเกษตรกรในจังหวัดสระแก้วมี 26,894 คน (สำนักงานสถิติจังหวัดสระแก้ว, 2563) เมื่อเปรียบเทียบตารางสำเร็จรูปของ ทาโร ยามาเน่ (Yamane) เป็นตารางที่ใช้หาขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพื่อประมาณค่าสัดส่วนของประชากร โดยค่าสัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร เท่ากับ 0.5 และระดับความเชื่อมั่น 95% มากกว่าจำนวนหนึ่งแสนคนขึ้นไป มีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้นจำนวน 400 คน ทำให้ผู้วิจัยได้เลือกชุมชน ตำบลบ้านด่าน อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว เนื่องจากได้รับมอบโล่เกียรติคุณจากจังหวัดสระแก้วเป็น “ชุมชนคุณธรรมน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ” ของจังหวัดสระแก้ว ปี2562 และการเติบโตทางการท่องเที่ยวของชุมชนในปัจจุบันหากมุ่งเน้นเรื่องการท่องเที่ยวเชิงเกษตรนั้นย่อมส่งผลเกิดโอกาสสู่การสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน เนื่องจากชุมชนบ้านด่านมีพื้นที่ส่วนใหญ่ทำการเกษตรถึงร้อยละ 90 ของจำนวนพื้นที่ทั้งหมดย่อมสามารถสร้างผลิตภัณฑ์สินค้าทางการเกษตรรวมถึงการสร้างเส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรถือเป็นการสร้างรายได้ อาชีพสู่ชุมชน และเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวหลักสำคัญของจังหวัดสระแก้วหลายแหล่งท่องเที่ยว และได้มีการวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่ ด้วยกระบวนการสนทนากลุ่ม มีผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม จำนวน 28 คน ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน 2 คน ปราชญ์ชาวบ้านชาวนาน จำนวน 10 คน และประชาชนในชุมชนบ้านด่านจำนวน 13 คน นักวิชาการจำนวน 3 คน ผลการศึกษาปรากฏว่า จากการการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้นำชุมชน ตามข้อมูลข้อมูลปฐกฐินชุมชน อาชีพ วัฒนธรรมชุมชนและวันสำคัญของชุมชนนั้น ได้สรุปข้อมูลสำคัญเพื่อนำมาสร้างกิจกรรมโปรแกรมการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ตามศาสตร์พระราชา พบว่ามีครอบครัวทำนา ปลุกข้าวหอมมะลิ 105 จำนวน 170 ครัวเรือน อาชีพทำเสือกก จำนวน 20 ครัวเรือน ได้เป็นสินค้า OTOP ระดับ 2 ดาว วิสาหกิจชุมชนไม้กวาดดอกหญ้า, ไม้กวาดทางมะพร้าว ไม้กวาดแม่เปิง จำนวน 15 คน ได้เป็นสินค้า OTOP ระดับ 3 ดาว ได้ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนตามที่ผู้นำชุมชนและปราชญ์ชุมชนได้ให้ข้อมูล เช่น 1) ศาลาปู่ 2) วัดบ้านตุน 3) แก้มลิงพรหมโหด 4) ฐานการเรียนรู้มหาวิทยาลัยเกษตรกรรม-ศูนย์การเรียนรู้เกษตรอินทรีย์ 5) ฐานกิจกรรมการเรียนรู้ไม้กวาดแม่เปิง 6) ฐานเรียนรู้ไทย-กัมพูชา (กลุ่มทอเสื่อ) 7) โฮมสเตย์ 8) ศูนย์การเรียนรู้แปรรูปอาหารจากผลิตภัณฑ์การเกษตร เป็นต้น ผู้วิจัย

จึงนำมาทำเป็นแผนที่แสดงเส้นทางท่องเที่ยวในชุมชนตำบลบ้านด่านในรูปแบบการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์เพื่อนำเสนอเส้นทางและกิจกรรมการท่องเที่ยวของพื้นที่ นอกจากนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบใช้แบบประเมินเพื่อศึกษาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร แบบศึกษาศักยภาพ การบริการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร แบบศึกษาศักยภาพในการดึงดูดใจและแบบศึกษา ศักยภาพการรองรับด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ผู้วิจัยได้ประยุกต์ตัวชี้วัดมาจากแนวคิดตามมาตรฐานของ (Department of Agricultural Extension, 2011) ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยการเก็บแบบสอบถาม มีผู้ตอบแบบสอบถามรวมทั้งสิ้น 400 คน ขององค์ประกอบในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชน 4 องค์ประกอบดังนี้ 1. ด้านศักยภาพการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง การที่ชุมชนมีความสามารถในการดำเนินงาน วางแผน ควบคุม ดูแล และจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้สามารถอยู่ได้อย่างยั่งยืน 2. ด้านศักยภาพการรองรับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง การที่ชุมชนมีความพร้อมในการจัดการบริการขั้นพื้นฐานสำหรับนักท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว อีกทั้งเป็นองค์ประกอบที่ช่วยเสริมสร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยว 3. ด้านศักยภาพการให้บริการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง การที่ชุมชนมีความสามารถในการสร้างคุณค่าให้กับตัวสินค้าที่ให้บริการภายในแหล่งท่องเที่ยว 4. ด้านศักยภาพดึงดูดใจแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง การที่ชุมชนมีความสามารถในการสร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยว โดยผลที่ได้มีดังนี้ โดยกำหนดตัวเลือกคำตอบมี 5 ระดับ โดยมีระดับการวัดกำหนดค่าน้ำหนักตามวิธีของไลเคิร์ท (Likert) นำแบบสอบถามไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.89 แสดงว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย และหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัดด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha) พบว่ามีค่าอยู่ระหว่าง 0.855-0.939 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ความเชื่อมั่นสูงและสามารถนำไปใช้ในการทดสอบได้ (ศิริภา มณรัตน์¹ จุฑาทิพย์ เฉลิมผล², 2560) ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้ คือ ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 400 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างตามสะดวก (Convenience Sampling) และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ใช้วิธีหาสถิติ t-test ความแปรปรวนทางเดียว One way - ANOVA ผลการวิจัย ข้อมูลทั่วไป เพศ ประชาชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 208 คน คิดเป็น ร้อยละ 52.00 เป็นเพศชายจำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 48.00 ตามลำดับ อายุ ประชาชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 20-30 ปี จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 41.25 รองลงมา คือ อายุ 41-50 ปี จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 17.25 อายุ 31-40 ปี จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 14.25 อายุ 51-60 ปี จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 14.75 อายุมากกว่า 60 ปี จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 9.25 และอายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.25 ตามลำดับ ระดับการศึกษา ประชาชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 284 คน คิดเป็นร้อยละ 71.00 รองลงมา คือ ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 113 คน คิดเป็น ร้อยละ 28.25 และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.75 ตามลำดับ อาชีพ ประชาชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 29.25 รองลงมา คือ อาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 20.50 นักเรียน/นักศึกษา จำนวน

60 คน คิดเป็นร้อยละ 15.00 อาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 11.50 พนักงานบริษัท จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 11.25 อาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 7.25 และอื่นๆ จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 5.25 ตามลำดับรายได้ต่อเดือน ประชาชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีรายได้ 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 33.00 รองลงมา คือ รายได้ 5,000 – 10,000 บาท จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 32.75 รายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 26.50 และรายได้ 20,000 บาทขึ้นไป จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 7.75 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ระดับศักยภาพของชุมชนในจังหวัดสระแก้วภาพรวม ใช้แบบประเมินเพื่อศึกษาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 ศักยภาพการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ด้านที่ 2 ศักยภาพการรองรับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ด้านที่ 3 ศักยภาพการให้บริการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ด้านที่ 4 ศักยภาพดึงดูดใจแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ผู้วิจัยได้ประยุกต์ตัวชี้วัดมาจากแบบศึกษาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ประกอบด้วย 10 ตัวชี้วัด (Department of Agricultural Extension, 2011) ตัวกำหนดหัวข้อในแบบสอบถาม และลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ใช้วิธีหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จำนวนทั้งสิ้น 400 คน ประชาชนผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นด้วยต่อตัวชี้วัดการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมกับชุมชนในจังหวัดสระแก้ว ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.52 เมื่อพิจารณาจำแนกตามด้าน พบว่า ระดับความคิดเห็นด้วยมาก เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปหาน้อยได้ดังนี้ ความคิดเห็นด้วยระดับมาก ด้านที่ 1 ศักยภาพการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.11 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.51 รองลงมา คือ ด้านที่ 2 ศักยภาพการรองรับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.08 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.54 ด้านที่ 3 ศักยภาพการให้บริการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.65 และ ด้านที่ 4 ศักยภาพดึงดูดใจแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.52 ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (เปรมปรีดา ทองลา และเพ็ญศิริ สมารักษ์, 2563) ได้การศึกษาเรื่อง ศักยภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) สำรวจแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 2)ศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 3) เสนอมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมกับจังหวัดจันทบุรี และ 4) เสนอแนวทางพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดจันทบุรี เก็บข้อมูลจากการสำรวจเชิงพื้นที่ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สัมภาษณ์ และประชุมกลุ่มย่อย ทำการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อเสนอแนวทางพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดจันทบุรี ผลการศึกษาพบว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดจันทบุรี ทั้งหมด 14 แห่งมีศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดจันทบุรี ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพในระดับดี โดยมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมกับจังหวัดจันทบุรีประกอบด้วยศักยภาพการบริหารจัดการ ศักยภาพการรองรับ ศักยภาพการให้บริการ ศักยภาพการดึงดูดใจ และศักยภาพด้านคุณค่า สำหรับแนวทางในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ควรเน้นการให้ความรู้ สร้างประสบการณ์แปลกใหม่ และสร้างเครือข่าย

ตามวัตถุประสงค์งานวิจัยข้อที่ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ตามศาสตร์พระราชา นำมาสู่การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ตามศาสตร์พระราชา จากแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนโดยใช้วิธีการศึกษา การประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยการวิเคราะห์ SWOT Analysis การจัดทำ Business Model canvas จนได้บทสรุปในการพัฒนาออกมาในรูปแบบแผนกลยุทธ์ในการดำเนินงาน ผลการศึกษาโดยการวิเคราะห์จากจุดแข็ง Strength (S) 1. มีผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ได้รับมาตรฐานจากหน่วยงานภาครัฐ 2. มีแหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในชุมชน 3. มีปราชญ์ชาวบ้านด้านอาชีพ (เสือกก จักรสาน เปล โคเซ ไม้กวาด) 4. ชุมชนมีวัตถุดิบในการผลิตเช่น กกพันธุ์ราชินี 5. มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์บริเวณใกล้เคียง 6. มีประเพณีวัฒนธรรมของชุมชน 7. มีศูนย์เรียนรู้เกษตรอินทรีย์ แปรรูปอาหารจากผลิตภัณฑ์เกษตร ศูนย์การเรียนรู้ไม้กวาดโบแม่เป้ง และศูนย์เรียนรู้การทอเสือกก 8. มีผู้นำที่เข้มแข็ง 9. หมู่บ้านมีความสามัคคีกัน 10. มีที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวในรูปแบบโฮมสเตย์ 11. พื้นที่ตำบลบ้านด่าน เป็นพื้นที่การเกษตร มีแก้มลิงห้วยพรมโหด สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจได้ 12. กิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่มหาวิทยาลัยเกษตรกร ในเรื่องของเกษตรกรรมตามศาสตร์พระราชา การวิเคราะห์จากจุดอ่อน Weakness (W) 1. ขาดความรู้ในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่น่าสนใจของตลาด 2. ขาดความรู้ด้านการตลาดในการขายสินค้า 3. ฐานเรียนรู้ต่าง ๆ ขาดเงินทุนสนับสนุนพัฒนาให้สวยงาม 4. ขาดป้ายบอกทางไปยังสถานที่ต่างๆ ในชุมชน 5. ขาดความรู้ในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน 6. ขาดนักสื่อความหมายในชุมชนทุกช่วงวัย 7. ความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยวและฐานกิจกรรมการเรียนรู้ 8. ขาดโปรแกรมการท่องเที่ยวและเส้นทางท่องเที่ยว การวิเคราะห์จากโอกาส Opportunity (O) 1. มีหน่วยงานภาครัฐเครือข่ายให้การสนับสนุนเช่น สำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ และการท่องเที่ยว และกีฬาจังหวัดสระแก้ว 2. การท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตกำลังเป็นที่นิยม 3. พื้นที่ที่มีการเชื่อมโยงตลาดการค้าชายแดน (โรงเกลือ) อำเภออรัญประเทศ การวิเคราะห์จากอุปสรรค Threat (T) 1. สถานการณ์โควิด ทำให้หน่วยงานภาครัฐไม่สามารถพาชุมชนออกจากร้านขายสินค้าได้ 2. ขาดการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องจากหน่วยงานภาครัฐที่สนับสนุนการท่องเที่ยวชุมชน 3. ขาดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เป็นรูปธรรม ในการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงต่าง ๆ สรุปการสังเคราะห์การพัฒนากลยุทธ์เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ตามศาสตร์พระราชา กลยุทธ์เชิงป้องกัน ได้แก่ รักษามาตรฐานการผลิตผลิตภัณฑ์และเพิ่มมาตรฐานผลิตภัณฑ์ในชุมชนกลยุทธ์เชิงรุกได้แก่ เพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ทั้งออนไลน์และออฟไลน์ พัฒนากิจกรรมเพื่อเป็นฐานเรียนรู้ให้เกิดการยกระดับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตร พัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มนักท่องเที่ยว กลยุทธ์เชิงแก้ไข ได้แก่ พัฒนาเพิ่มทักษะความรู้ด้านการออกแบบและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ พัฒนาเพิ่มทักษะความรู้ด้านการตลาดให้กับชุมชน พัฒนาเพิ่มทักษะความรู้ด้านการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน พัฒนาเพิ่มทักษะนักสื่อความหมายและเยาวชนให้มีความรู้ด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จัดทำป้ายบอกทางเพื่อประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวทั้งภายในชุมชนและภายนอกชุมชน พัฒนาโปรแกรมการท่องเที่ยวให้ได้รับรองมาตรฐานกลยุทธ์เชิงป้องกันได้แก่การส่งเสริมการให้ความรู้ และกลยุทธ์เชิงรับ ได้แก่ จัดทำแผนพัฒนาด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วม สร้างรูปแบบการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ตาม

ศาสตราจารย์พระราชโอรสโดยใช้โมเดลธุรกิจ (Business Model Canvas) สอดคล้องกับงานวิจัยของ (อุทัย ปรินญาสุทธีรัตน์, 2559) เรื่อง การวิเคราะห์ SWOT แสงไฟส่องนำทางสู่การจัดการเชิงกลยุทธ์ที่ชุมชนทำได้ พบว่า กลยุทธ์เป็นแผนการหรือวิธีการในการดำเนินงานที่ทำให้องค์การบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ด้วยเอกลักษณ์เฉพาะที่แตกต่างไปจากคู่แข่ง ซึ่งผู้บริหารต้องเลือกกลยุทธ์ให้สอดคล้องกันระหว่างทรัพยากรในองค์การและความสามารถหลักขององค์การ รวมทั้งคำนึงถึงโอกาสและอุปสรรคจากสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การด้วย ขณะที่การจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นกระบวนการที่ประกอบด้วย การตรวจสอบสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์การ การกำหนดกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และการควบคุมและการประเมินผลกลยุทธ์นั้น สิ่งเหล่านี้ช่วยให้องค์การมีความได้เปรียบในการแข่งขันในระยะยาว ทั้งนี้การวิเคราะห์ SWOT เป็นสิ่งที่องค์การใช้ เพื่อประเมินสถานการณ์นำไปสู่การกำหนดปัจจัยเชิงกลยุทธ์ ทั้งยังสามารถนำปัจจัยดังกล่าวไม่ว่าจะเป็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส หรืออุปสรรค มาจับคู่กันในรูปแบบของ TOWS matrix ซึ่งแสดงให้เห็นว่าปัจจัยภายนอกที่เป็นโอกาสและอุปสรรคที่องค์การกำลังเผชิญอยู่นั้นสามารถนำมาจับคู่ เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับปัจจัยภายในที่เป็นจุดแข็งและจุดอ่อนได้ กระนั้นความรู้เกี่ยวกับการจัดการเชิงกลยุทธ์ดังกล่าวข้างต้นจะไม่มีคุณค่าอันใดเลย หากไม่มีนัยยะในการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในทางปฏิบัติ โดยเฉพาะในบริบทของการจัดการชุมชน ซึ่งคาดหวังให้คนในชุมชนสามารถข้ามผ่านสถานะของความไม่รู้เชิงทฤษฎีไปสู่สถานะของปัญญาเชิงปฏิบัติได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนบนพื้นฐานความเชื่อว่า “ไม่มีใครรู้อะไรในชุมชนของเรา ดีไปกว่าคนในชุมชนของเราเอง” ดังนั้นการจัดการชุมชนจึงเป็นเรื่องของทุกคนในชุมชนที่ต้องลงมือทำวันนี้และเวลานี้

ดังนั้นสำหรับงานวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ตามศาสตร์พระราชของจังหวัดสระแก้ว ต้องดำเนินการตามกลยุทธ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลบ้านด่าน อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ซึ่งกลยุทธ์ในการดำเนินการนั้นสามารถสรุปผลได้ดังนี้ เกิดวิสัยทัศน์ของชุมชนตำบลบ้านด่าน เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สืบสานวัฒนธรรมและอาชีพตามพระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีการนำเกษตรทฤษฎีใหม่มาใช้ปรับปรุงในพื้นที่

กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวโดยการอนุรักษ์วิถีชีวิตและอาชีพในชุมชน

โครงการที่ 1 การพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามฐานเรียนรู้ทรัพยากรและอาชีพของชุมชน อบรบเรียนรู้การพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เช่นนก นอกจากทำเลื้อ เรียนรู้การทำกระเป๋าสานจากกก ณ ศูนย์การเรียนรู้เสื่อจันทบูร วันที่ 11 – 12 ตุลาคม 2563 เรียนรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเสื่อกก โดยชุมชนได้นำมาพัฒนาเป็นฐานการเรียนรู้ที่ชุมชนบ้านด่าน

โครงการที่ 2 การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวและโปรแกรมการท่องเที่ยว

กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาบุคลากรการท่องเที่ยวโดยชุมชนของชุมชนบ้านด่าน

โครงการที่ 3 พัฒนาความรู้ด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (ฟาร์มสเตย์) วันที่ 7 พฤศจิกายน 2563 จัดอบรม “โครงการเปลี่ยนบ้านเป็นฟาร์มสเตย์ ณ ป่าป่าฟาร์มสเตย์ อำเภอดงน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา โดยผู้นำชุมชนและผู้ประกอบการที่สนใจต้องการพัฒนาบ้านเป็นโฮมสเตย์สำหรับต้อนรับนักท่องเที่ยว และอบรมให้ความรู้ช่องทางการตลาดสำหรับการขายโปรแกรมการท่องเที่ยว

โครงการที่ 4 พัฒนานักสื่อความหมายและเยาวชนให้มีความรู้ด้านการจัดการท่องเที่ยว
พฤศจิกายน 2563

กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาช่องทางการตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชนของชุมชนบ้านด่าน

โครงการที่ 5 พัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวจังหวัดสระแก้ว ระหว่างวันที่
17-18 ธันวาคม 2563 ณ จังหวัดสระแก้ว

เมื่อวิเคราะห์กลยุทธ์เรื่องการพัฒนาบุคลากรการท่องเที่ยวโดยชุมชนของชุมชนบ้านด่านทาง
ผู้วิจัยได้จัดโครงการที่ 3 พัฒนาความรู้ด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (ฟาร์มสเตย์) วันที่ 7
พฤศจิกายน 2563 จัดอบรม “โครงการเปลี่ยนบ้านเป็นฟาร์มสเตย์ ณ ป่าป่าฟาร์มสเตย์ อำเภอน้ำ
เขียว จังหวัดนครราชสีมา โดยผู้นำชุมชนและผู้ประกอบการที่สนใจต้องการพัฒนาบ้านเป็นโฮมสเตย์
สำหรับต้อนรับนักท่องเที่ยว และอบรมให้ความรู้ช่องทางการตลาดสำหรับการขายโปรแกรมการ
ท่องเที่ยว หลังจากที่มีการจัดการอบรมโครงการดังกล่าวขึ้น ได้มีการจัดเวทีสัมภาษณ์เชิงลึกงานวิจัย
ในครั้งนี้ ได้ผู้ที่สนใจและเข้าเป้าหมายที่เข้าร่วมพัฒนาเพื่อเปลี่ยนบ้านเป็นฟาร์มสเตย์ จำนวนทั้งสิ้น 2
ราย ได้แก่ บ้านนางสมุล ดวงสัมฤทธิ์ และบ้านนายเหรียญชัย มาวงษ์

ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3) เพื่อสร้างรูปแบบการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ตามศาสตร์
พระราชฯ โดยสรุปได้ดังนี้ 1.บ้านนางสมุล ดวงสัมฤทธิ์ มีพื้นที่ 1 งานครึ่ง ประกอบด้วยพื้นที่ บ้าน
ปลูกพืช ศูนย์เรียนรู้แปรรูปอาหาร แปรรูปไข่เค็ม กลัวยฉาบ น้ำพริกปลาย่าง น้ำพริกเผาไข่เค็ม
น้ำพริกปลาย่างสามรส นางสมุล ดวงสัมฤทธิ์เช่นพื้นที่เพื่อให้กลุ่มทำการเกษตรแบบทฤษฎีใหม่
จำนวน 10 ไร่ มีการเลี้ยงเป็ด เลี้ยงแพะ แปลงนาข้าวหอมมะลิ ขุดบ่อเลี้ยงปลา และแปลงนาถั่วพันธุ์
ราชินี บริหารจัดการภายใต้การดูแลของกลุ่มสตรี มีการทำไข่เค็มจากไข่เป็ดที่เลี้ยง เลี้ยงแพะสำหรับ
ขายตัวใช้พื้นที่ประมาณ 1 ไร่ ใช้ต้นกฐินปลอดสารพิษสำหรับเป็นอาหารให้แพะรับประทาน เป็น
แปลงนาสำหรับปลูกกล้วยพันธุ์ราชินีจำนวน 2 งาน เพื่อนำมาแปรรูปทอเสื่อกราชินี และมีแปลงนา
สำหรับปลูกข้าวหอมมะลิเพื่อสำหรับจำหน่ายทั้งภายในและภายนอกชุมชน มีการปรับปรุงภูมิทัศน์
โดยสำหรับบ้านจักรยานเที่ยวเที่ยวชม นอกจากนี้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าพักที่บ้านนางสมุลเป็น
รูปแบบฟาร์มสเตย์ได้ 2.บ้านนายเหรียญชัย มาวงษ์ ที่ตั้งมหาวิทยาลัยเกษตรกร มีพื้นที่ 7 ไร่
ประกอบไปด้วย ศูนย์การเรียนรู้เกษตรอินทรีย์ ทำปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ น้ำยามะกรูดใบย่านางที่ได้รับ
รางวัล OTOP 4 ดาว สวนของพ่อเกษตรแบบพอเพียง บ่อเลี้ยงปลา สวนมะขาม และบ้านพัก เป็น
สถานที่เรียนรู้การทำเกษตรตามหลักทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง โดยแบ่งพื้นที่เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับ
นักท่องเที่ยว และมีบ้านพักสำหรับผู้ที่ต้องการเข้ามาเรียนรู้วิถีชีวิตเกษตรกร รองรับได้ถึง 20 คน
โดยนายเหรียญชัย มาวงษ์ได้เน้นเรื่องการเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการปลูกพืชใบ
ย่านางแดงเองสำหรับผลิตน้ำยามะกรูดย่านาง ปลูกมะขามส่งให้กลุ่มสตรีแปรรูปและจัดจำหน่าย และ
ปรับปรุงบ้านพักของตนเองให้เป็นที่พักสำหรับผู้ที่สนใจเรียนรู้วิถีเกษตรอินทรีย์ตามศาสตร์
พระราชฯเข้ามาศึกษาเรียนรู้ได้ เมื่อนักวิจัยได้สถานที่สำคัญ และแหล่งการเรียนรู้ภายในชุมชนตำบล
บ้านด่าน ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด รวมถึงจากการจัดทำกลยุทธ์ จึงนำมาสู่การรูปแบบการ
ท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ตามศาสตร์พระราชฯ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดศาสตร์พระราชากับการ
ขับเคลื่อนเกษตรทฤษฎีใหม่ ที่เป็นระบบการเกษตรสำหรับเกษตรกรที่มีพื้นที่ไม่มาก เกษตรกรที่มี
สภาพความเป็นอยู่แร้นแค้น มีปัญหาความยากจน มีหนี้สิน โดยมีเป้าหมายการผลิตจึงเป็นการผลิต

เพื่อให้เกิดความพออยู่ พอกิน พอใช้ พอรู้มเย็น (ระบบนิเวศ) เป็นระบบการผลิต ที่อยู่บนความสามารถและการพึ่งพาตนเองของเกษตรกรและครัวเรือนเป็นหลัก เป็นระบบที่มีการปรับพื้นที่ทำการเกษตรใหม่ โดยมีการแบ่งพื้นที่ออกเป็นส่วนๆ ตามความเหมาะสม เพื่อตอบสนองความต้องการพื้นฐานและปัจจัยสี่ ได้แก่ น้ำ อาหาร ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และเครื่องนุ่งห่ม เครื่องอุปโภคบริโภค มีการใช้แรงงานภายในครัวเรือน และมีการนำวัฒนธรรมการเอามื้อเอางานกันมาในชุมชน และเน้นการบริหารจัดการน้ำให้เหมาะสมและระบบการผลิตได้ตลอดปี จึงต้องพัฒนาและจัดการแหล่งน้ำ เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่มีความสำคัญของเกษตรทฤษฎีใหม่ ส่วนที่ 1 พื้นที่ทำนา ผลิตเพื่อการบริโภคก่อน หากเหลือให้แปรรูปเสียก่อนแล้ว ส่วนที่ 2 พื้นที่แหล่งน้ำ เพื่อเก็บไว้ใช้ให้พอกับการใช้ประโยชน์ตลอดปี ทำการประมง ส่วนที่ 3 พืชเศรษฐกิจอื่นๆ เช่น พืชไร่ พืชสวน ไม้เศรษฐกิจ สมุนไพร ฯลฯ ส่วนที่ 4 ที่อยู่อาศัย บ้าน เรือเพาะชำ ปลูกผักสวนครัว ถนน คอกสัตว์ ฯลฯ สอดคล้องกับงานวิจัย (ณัฐพงษ์ ฉายแสงประทีป, 2557) เรื่อง รูปแบบและกระบวนการดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีหลายรูปแบบโดยอิงอาศัยลักษณะเจ้าของกิจการ ลักษณะกิจกรรมการเกษตร ขนาดพื้นที่ และลักษณะของนักท่องเที่ยวเป็นเกณฑ์ในการกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวเกษตรสามารถขยายการทำเกษตรจากการทำเกษตรแบบดั้งเดิมหรือเกษตรเชิงเดี่ยวมาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้ตามสภาพพื้นที่ ความเหมาะสมของตัวเกษตรกรเอง และตามหลักการพื้นฐานของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และสิ่งที่นักท่องเที่ยวคาดหวังจากการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยขั้นตอนการเข้าสู่ผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรรายใหม่นั้น เกษตรกรเพียงดำเนินการขยายหรือปรับเปลี่ยนพื้นที่หรือกิจกรรมทางการเกษตรบางส่วน เช่น การปรับการเพาะปลูกเชิงเดี่ยว เป็นการเกษตรแบบผสมผสาน การจำหน่ายแบบขายส่ง มาเป็นการขายปลีกและการแปรรูปสินค้า และจำหน่ายโดยตรงที่แหล่งท่องเที่ยว เน้นคุณภาพสินค้ามากขึ้น เพื่อสามารถกำหนดราคาได้อย่างเหมาะสมกับคุณภาพ ใช้การตลาดแบบบูรณาการ การใช้แรงงานท้องถิ่น เน้นความปลอดภัยในสินค้าและการท่องเที่ยว เป็นต้น เพื่อให้เป็นสถานที่ทำกิจกรรมของนักท่องเที่ยวอย่างสมบูรณ์แบบและยั่งยืน โดยเกษตรกรเป็นผู้ให้ความรู้ด้านการเกษตรควบคู่กับการท่องเที่ยว ซึ่งส่งผลให้เกิดรายได้ นอกภาคการเกษตรส่วนหนึ่ง และเกิดการพัฒนา ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรระหว่างเกษตรกรด้วยกันที่มาเยี่ยมชม ผลของการท่องเที่ยวยังทำให้เกิดความร่วมมือกันภายในครอบครัว ชุมชน ตำบล และการสร้างมูลค่าเพิ่มจากทรัพยากรเกษตรภายในท้องถิ่น ซึ่งผลที่เกิดขึ้นดังกล่าวกลายเป็นความโดดเด่นของท้องถิ่นและตัวเกษตรกรเองลดปัญหาแรงงานย้ายถิ่น และเป็นการรักษาพื้นที่สีเขียวและการทำการเกษตรไว้สู่รุ่นลูกหลานด้วย

ตามวัตถุประสงค์งานวิจัยข้อที่ 4) เพื่อประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และประเมินผลการทดลองท่องเที่ยว แล้วก็นำมาสู่ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเมินเพื่อรูปแบบการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ตามศาสตร์พระราชา สรุปรูปแบบที่สร้างได้ดังนี้ 1. รวบรวมข้อมูล ประมวลผล วิเคราะห์ข้อมูล บริบทการดำเนินงานฟาร์มสเตย์ 2. ศึกษา วิเคราะห์ จัดทำรูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ 3. สร้างรูปแบบการดำเนินธุรกิจแบบฟาร์มสเตย์ 4. ช่องทางประชาสัมพันธ์ตลาดออนไลน์ จากนั้นทดลองใช้รูปแบบและประเมินผู้วิจัยดำเนินการวิจัย โดยกระบวนการสนทนากลุ่ม (Focus group Discussion) ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เกี่ยวข้องกับธุรกิจ และผู้ประกอบการ จำนวน 28 ผู้วิจัยทำการสนทนากลุ่มพร้อมแจกแบบสอบถาม

เพื่อประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยเป็นแบบประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดย กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ลักษณะแบบสอบถาม องค์ประกอบการประเมิน คะแนนเต็ม 100 คะแนน

ผลสรุปจากผู้ร่วมประเมินจากหน่วยงานภาครัฐที่เข้าร่วมประเมิน จำนวนทั้งสิ้น จำนวน 30 คน สรุปได้ดังนี้ โดยจาก การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสระแก้ว, สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสระแก้ว, สำนักงานเกษตรอำเภออรัญประเทศ, สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสระแก้ว, สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดสระแก้ว, ชมรมท่องเที่ยวชุมชนจังหวัดสระแก้ว, วิทยาลัยชุมชนสระแก้ว

1) รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยว แสดงความคิดเห็นด้วยกับรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยว จำนวนเรียงจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดดังนี้ คือ รูปแบบที่ 6 (F) ชุมชนหรือกลุ่มชาวบ้านที่รวมกลุ่มกันพัฒนาภูมิปัญญาทางการเกษตร จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 40 ของจำนวนผู้ประเมิน รองลงมาเป็น รูปแบบที่ 4 (D) ศูนย์การเรียนรู้หรืออนุรักษ์ภูมิปัญญาทางการเกษตร จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 35 ของจำนวนผู้ประเมิน และ รูปแบบที่ 3 (C) แหล่งเกษตรเอกชนหรือชาวบ้านที่ไม่ได้มุ่งเน้นการท่องเที่ยวแต่มีภูมิปัญญา หรือเทคนิควิธีการที่น่าสนใจจนเป็นที่ยอมรับจากคนภายนอก จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 25 ของจำนวนผู้ประเมินตามลำดับ 2) ลักษณะการทำเกษตรที่มีความดึงดูดใจ แสดงความคิดเห็นด้วยกับลักษณะการทำเกษตรที่มีความดึงดูดใจ จำนวนเรียงจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดดังนี้ ข้อที่ 4 จุดเด่นด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีชีวิตชุมชน ประเพณีและวัฒนธรรม จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 45 ของจำนวนผู้ประเมิน เนื่องจากการอนุรักษ์ธรรมเนียมประเพณีชาติพันธุ์ภูมิปัญญา นำวัฒนธรรมท้องถิ่นมาแสดงให้นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวได้รู้เรื่องราวประเพณีความโดดเด่นด้านอาหารท้องถิ่นและภาษาพูดที่ยังสื่อสารกันในชุมชน รองลงมาเป็น ข้อที่ 1 จุดเด่นด้านเศรษฐกิจพอเพียง และเกษตรทฤษฎีใหม่ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 25 ของจำนวนผู้ประเมิน เนื่องจากเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง มีการนำความรู้ด้านอาชีพและการละเล่นต่าง ๆ มาเผยแพร่เพิ่มช่องทางใหม่ ๆ สำหรับการสร้างรายได้ ข้อ 5. จุดเด่นด้านวิสาหกิจชุมชน การสร้างเครือข่ายความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 20 ของจำนวนผู้ประเมิน เนื่องจาก มีการรวมกลุ่มของคนในชุมชน ภูมิปัญญาการทำเลือก แปรรูปกระเปาะ ไม้กวาด หมอน มาจัดแสดงและจัดจำหน่าย และข้อ 7.จุดเด่นด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10 ของจำนวนผู้ประเมิน เนื่องจากการแปรรูปอาหารจากผลผลิตทางการเกษตร เช่น ปลาแดดเดียว ไข่เค็ม น้ำพริก จากในชุมชน มาแปรรูปเป็นสินค้าและจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยว ตามลำดับ ผลรวมประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยเป็นแบบประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดย กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ประเมิน คะแนนเต็ม 100 คะแนน จำนวนมากที่สุดผู้ตอบแบบประเมินระดับดีมาก จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 30 รองลงมาผู้ตอบแบบประเมินระดับต่ำ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 25 มีผู้ตอบแบบประเมินระดับดี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 20 มีผู้ตอบแบบประเมินระดับปานกลาง จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 20 และมีผู้ตอบแบบประเมินระดับดีเยี่ยม จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5 ตามลำดับ

ผลของการประเมินองค์ประกอบที่ 1 คุณค่าทางกายภาพและชีวภาพ โดยเรียงค่าคะแนนจากมากไปหาน้อย ข้อ 1.10 ระบบป้องกันความปลอดภัยในการเดินทางท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรต่อผลผลิตทางการเกษตร ได้แก่ มีรถบริการในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อจำกัดให้นักท่องเที่ยวนั่งบน

รถและ ลงตามจัดบริการ หรือมีเจ้าหน้าที่นำเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว 25 คะแนน รองลงมาเป็น ข้อ 1.3 ความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ได้แก่ มีผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรมากกว่า 1 ชนิด ในการนำเสนอแก่นักท่องเที่ยวและเป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้รับรางวัลผลิตภัณฑ์ดีเด่นจากหน่วยงานภายนอก เช่น รางวัล OTOP หาดดาว 18 คะแนน ข้อ 1.8 คุณค่าของผลผลิตทางการเกษตร ได้แก่ ผลผลิตทางการเกษตรมีคุณค่าในด้านการสร้างรายได้ให้แก่ผู้ประกอบการ 15.5 คะแนน ข้อ 1.1 ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยพิจารณาจากความสมบูรณ์สวยงามของแหล่งท่องเที่ยวได้แก่ ลักษณะทางกายภาพในแหล่งท่องเที่ยวมีความสมบูรณ์สวยงาม 15 คะแนน ข้อ 1.6 การได้รับรางวัล ใบรับรอง หรือใบประกาศเกียรติคุณ ได้แก่ เคยได้รับรางวัลมากกว่า 1 รางวัล 14 คะแนน ข้อ 1.7 การกำจัดขยะและสิ่งปฏิกูล ได้แก่ มีถังขยะไว้ให้บริการจำนวนเพียงพอแต่ไม่มีการแยกประเภทขยะ 12 คะแนน ข้อ 1.11 มีการจัดการระบบการเกษตรแบบยั่งยืน ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวได้ดำเนินการเกษตรในรูปแบบการเกษตรแบบยั่งยืน รูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือมากกว่า 1 รูปแบบ และทำให้แหล่งเกษตรประสบความสำเร็จ ได้รับการยอมรับจากหน่วยงานภายนอก หรือได้รับรางวัลชื่นชม 12 คะแนน ข้อ 1.2 สภาพอากาศในแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ สภาพอากาศในแหล่งท่องเที่ยวบริสุทธิ์ สดชื่น เย็นสบาย 11 คะแนน ข้อ 1.5 มีการใช้กระบวนการผลิตเพื่อให้ได้ผลผลิตทางการเกษตรที่ปลอดภัย ได้แก่ ใช้กระบวนการผลิตเพื่อให้ได้ผลผลิตทางการเกษตรที่ปลอดภัย แบบครบวงจร 10 คะแนน และ ข้อ 1.4 ผลผลิตทางการเกษตรมีความโดดเด่นและเป็นที่ยอมรับ ได้แก่ มีผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่โดดเด่นและเป็นที่ยอมรับในระดับชาติและหรือนานาชาติ กับ ข้อ 1.9 มีกระบวนการศึกษาและพัฒนาสายพันธุ์ผลผลิตทางการเกษตรให้ได้ผลผลิตเพิ่มมากขึ้นหรือคุณภาพสูงขึ้น ได้แก่ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลและหรือมีการเตรียมมีการแต่ยังขาดความพร้อม 8 คะแนน ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ธัญญลักษณ์ ศิริวรรณกุล (2555) ได้การศึกษาเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์จังหวัดสระบุรี ผลการวิจัยพบว่า การทำฟาร์มสเตย์สามารถทำได้ทั้งฟาร์มขนาดเล็ก กลางจนไปถึงขนาดใหญ่ ผู้ประกอบการสวนผักและผลไม้สวนดอกไม้ ฟาร์มปศุสัตว์ต่างๆ ก็สามารถทำฟาร์มสเตย์ได้ โดยผู้ประกอบการอาจไม่จำเป็นต้องมีกิจกรรมเชิงเกษตรภายในฟาร์มของตนเองเพียงแต่ทำพันธมิตรกับผู้ประกอบการเชิงเกษตรไว้ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้และได้รับประสบการณ์ใหม่ๆเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์อย่างใดก็ตามการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ยังไม่ได้มีการสนับสนุนจากภาครัฐเท่าที่ควรและนักท่องเที่ยวยังมีจำนวนค่อนข้างน้อย นอกจากนี้ผลจากกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวพบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (57%) มากกว่าเพศชาย (43%) อยู่ในช่วงอายุ 24-36 ปี มากที่สุด (58%) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบปริญญาตรีหรือเทียบเท่า (66%) เป็นผู้ใช้ทักษะแรงงาน มากที่สุด (67%) โดยมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 30,000 บาทขึ้นไป (35%) และนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ มีภูมิลำเนาจากกรุงเทพมหานคร (32%) ในเรื่องแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวพบว่า ปัจจัยภายในที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญ คือ ด้านเพื่อสัมผัสความสวยงามของธรรมชาติและเพื่อพักผ่อนหย่อนใจในระดับมากที่สุด ส่วนด้านความเรียบง่ายและความเรียบง่ายของฟาร์มสเตย์ เป็นปัจจัยภายนอกที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญในระดับมากที่สุด ส่วนด้านความพึงพอใจพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความพึงพอใจต่อบรรยากาศความเป็นธรรมชาติภายในฟาร์มสเตย์ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องพักและความมีอัธยาศัยไมตรีของพนักงาน ตามลำดับ ในด้านพฤติกรรมนักท่องเที่ยว พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยท่องเที่ยว

รูปแบบ ฟาร์มสเตย์มาก่อน (60%) การเดินทางท่องเที่ยวเกี่ยวกับเพื่อน/เพื่อนร่วมงาน (53%) โดยมีจำนวนผู้ร่วมเดินทาง 3-6 คน (47%) และระยะเวลาในการเดินทางโดยเฉลี่ย 1-2 วัน (77%) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รู้จักการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์จากเพื่อน/ญาติ และอินเทอร์เน็ตมากที่สุด กิจกรรมการท่องเที่ยวที่สนใจ คือการรีดนมโค การให้อาหารโคและกิจกรรมแคมป์ไฟในซาร์ตี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะคือ ผู้ประกอบการฟาร์มสเตย์ควรให้ความสำคัญกับการดูแลสภาพแวดล้อมภายในฟาร์มให้คงความเป็นธรรมชาติที่สมบูรณ์สวยงาม เพื่อเป็นจุดขายในการดึงดูดนักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์ และอาจมีการรวมกลุ่มผู้ประกอบการและพันธมิตรทางการท่องเที่ยวอื่น เช่น ร้านอาหาร ฟาร์มปศุสัตว์หรือสวนผัก ผลไม้ต่างๆ เพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์อย่างจริงจังโดยเน้นความเรียบง่ายและความเจียบสงบเป็นจุดเด่นของฟาร์มสเตย์ ทั้งนี้ผู้ประกอบการต้องพิจารณาถึงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาท่องเที่ยวด้วย เพื่อจะได้ตอบสนองตรงตามความต้องการของนักท่องเที่ยวและให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจมากที่สุด

ผลสรุปได้ว่า ผลองค์ประกอบที่ 2 คุณค่าด้านองค์ความรู้/นวัตกรรม/ภูมิปัญญา โดยเรียงคะแนนจากมากไปหาน้อยได้ผลดังนี้ ข้อ 2.4 ความโดดเด่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ มีการประยุกต์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการทำการเกษตรเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและเพื่อการจำหน่าย 36 คะแนน รองลงมาเป็น ข้อ 2.5 มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชนเพื่อช่วยเหลือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการส่งเสริมการเกษตรร่วมกัน ได้แก่ มีเครือข่ายความร่วมมือทางการเกษตรกับคนในชุมชนและองค์กรภายนอกในระดับท้องถิ่นหรือจังหวัด กับข้อ 2.6 การได้รับการยอมรับให้เป็นศูนย์กลางถ่ายทอดองค์ความรู้สู่บุคคลภายนอก ได้แก่ ได้รับความสนใจจากการขอเข้ามาศึกษาดูงานแบบเป็นหมู่คณะ (ตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป) 28 คะแนน ข้อ 2.2 องค์ความรู้ทางการเกษตรที่ใช้ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นองค์ความรู้ที่มีคุณค่าสามารถสะท้อนถึงภูมิปัญญา เอกลักษณ์ หรืออัตลักษณ์ของชุมชนอื่นควรค่าแก่การอนุรักษ์ไว้ ได้แก่ องค์ความรู้ทางการเกษตรที่ใช้เป็นแนวคิดที่สะท้อนภูมิปัญญาท้องถิ่น 27.5 คะแนน ข้อ 2.1 องค์ความรู้ทางการเกษตรที่ใช้ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นองค์ความรู้ที่หาชมได้ยาก แปลกใหม่ ได้แก่ ความรู้ทางการเกษตรที่ใช้สามารถพบเห็นได้ทั่วไปไม่แปลกใหม่ 24 คะแนน และ ข้อ 2.3 ความโดดเด่นด้านเทคโนโลยีการเกษตรที่นำมาสู่การพัฒนาผลผลิตทางการเกษตรใหม่คุณค่าหรือมูลค่าสูงขึ้น ได้แก่ มีการใช้เทคโนโลยีการเกษตรที่สามารถพบเห็นได้ทั่วไปไม่ทันสมัย 0.5 4 หรือแปลกใหม่ 22 คะแนน ตามลำดับ

ผลสรุปได้ว่าองค์ประกอบที่ 3 ศักยภาพการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยเรียงคะแนนจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อ 3.1 โครงสร้างการบริหารจัดการองค์กรและแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ มีเอกสารกำหนดโครงสร้างบริหารงานขององค์กร มีระเบียบ ข้อบังคับหรือคู่มือพนักงาน มีป้ายแสดงผังโครงสร้างการบริหารงานขององค์กรแสดงให้พนักงานทุกคนรับรู้และปฏิบัติ 20 คะแนน รองลงมาเป็น ข้อ 3.6 การสร้างเครือข่ายเพื่อสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ มีการสร้างเครือข่ายเพื่อสนับสนุนทางการท่องเที่ยวกับ หน่วยงานระดับท้องถิ่นหรือจังหวัด, ข้อ 3.7 การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ มีการเข้าร่วมกลุ่มกับคนในชุมชนเพื่อรักษาสภาพแวดล้อม ข้อ และ 3.9 การกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับขนาดพื้นที่ ได้แก่ มีการวิเคราะห์และกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวตาม ความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวแต่ไม่ได้มีการนำมาใช้

อย่างเป็นรูปธรรม 15 คะแนน ข้อ 3.2 การกำหนดแผนการบริหารจัดการพื้นที่อย่างเป็นระบบ ได้แก่ มีแผนผังแสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างชัดเจน และจัดแสดงให้กับนักท่องเที่ยวทราบ, ข้อ 3.4 การบำรุงรักษาระบบสาธารณูปโภคและทรัพยากรการท่องเที่ยว ได้แก่ มีการบำรุงรักษาตามโอกาส ไม่สม่ำเสมอ พบเห็นสภาพ สาธารณูปโภคและทรัพยากรต่างๆ เสื่อมโทรมลงตามกาลเวลา และข้อ 3.5 สร้างงานและรายได้ให้แก่คนในชุมชน ได้แก่ มีการจ้างงานคนในชุมชนมากกว่าร้อยละ 50 ของพนักงานทั้งหมดเพื่อทำงานในแหล่งท่องเที่ยวเกษตรจำนวน 14 คะแนน ข้อ 3.3 การจัดการด้านความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ มีระบบการคุ้มครองป้องกันภัยสำหรับนักท่องเที่ยวในขณะเดินทางท่องเที่ยว เช่น มีการจัดทำป้ายหรือเครื่องหมายหรือ สัญลักษณ์เพื่อความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว กับข้อ 3.8 การกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยว ได้แก่ มีการกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยวของ นักท่องเที่ยวแต่ไม่ได้ควบคุมใหม่การปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด 10 คะแนน ข้อ 3.10 การโฆษณาและประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ มีการจัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ แผ่นป้าย เว็บไซต์ เพื่อโฆษณาและ ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวรวมทั้งมีหน่วยงานภายนอกให้ความสนใจมาขอข้อมูลไปเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ 8 คะแนน และข้อ 3.11 การส่งเสริมการขาย เพิ่มมูลค่าและพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ได้แก่ มีการพัฒนาและแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า 5 คะแนน ตามลำดับ

ผลสรุปได้ว่าองค์ประกอบที่ 4 ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยเรียงคะแนนจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อ 4.3 การเตรียมความพร้อมของบุคลากรในการต้อนรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ มีบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญไว้ต้อนรับจำนวนเพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว 18 คะแนน รองลงมาเป็น ข้อ 4.4 การต้อนรับและสร้างความคุ้นเคยสำหรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ มีเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรทำการต้อนรับบรรยายกิจกรรม แนะนำสถานที่และกติกากฎการปฏิบัติตนสำหรับนักท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยว ผ่านสื่อวีดิทัศน์ ภาพประกอบ หรือสื่ออื่นๆ 16 คะแนน ข้อ 4.5 มีมัคคุเทศก์หรือปราชญ์ท้องถิ่นเป็นผู้นำชมสำหรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ มีมัคคุเทศก์ ผู้รู้ หรือปราชญ์ท้องถิ่นเป็นผู้นำชมมีแหล่งท่องเที่ยวทั้ง ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศสำหรับบริการนักท่องเที่ยว 14 คะแนน ข้อ 4.6 การให้บริการผู้พิการและผู้สูงอายุ นักท่องเที่ยว ได้แก่ มีการจัดเตรียมมีการบริการไว้เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุและคนพิการมากกว่า 1 ประเภท ได้แก่ ที่จอดรถสำหรับผมรถเข็นห้องน้ำผู้พิการหรือผู้สูงอายุ ทางลาดเอียง ทางสัญจร สถานที่พักผู้อื่น และ สื่อเพื่อการเรียนรู้สำหรับผู้พิการและผู้สูงอายุในจัดบริการ นักท่องเที่ยว 12 คะแนน ข้อ 4.1 เส้นทางเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (ป้าย ถนน การคมนาคม) ได้แก่ การคมนาคมบนเส้นทางก่อนเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว มีความสะดวกการจราจรไม่แออัด ขับขี่สบาย กับข้อ 4.7 บริการเสริมเพื่อเพิ่มความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวในละแวกใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ มีที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวไว้บริการในแหล่งท่องเที่ยวหรือในละแวกใกล้เคียง 8 คะแนน และข้อ 4.2 ความพร้อมของระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานในแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ มีไฟฟ้า และนาประปาเพียงพอต่อการใช้งานในการรองรับนักท่องเที่ยว 7.5 คะแนน

ผลสรุปได้ว่าองค์ประกอบที่ 5 ศักยภาพการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว โดยเรียงคะแนนจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อ 5.1 ความหลากหลายและความโดดเด่นของกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ มีกิจกรรมไว้บริการนักท่องเที่ยวมากกว่า 1 ประเภท 54 คะแนน รองลงมาเป็น ข้อ 5.2 การเรียนรู้วิถี

ชีวิตหรือรวมทำกิจกรรมกับเกษตรกร ได้แก่ มีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตเกษตรกรสาธิตให้ชมและให้นักท่องเที่ยวทดลองปฏิบัติ 48 คะแนน ข้อ 5.5 ความเชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกับแหล่งท่องเที่ยวภายนอก ได้แก่ มีแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงในบริเวณใกล้เคียงรัศมี 50 กม. 45 คะแนน ข้อ 5.4 การให้บริการการฝึกอบรมและการถ่ายทอดองค์ความรู้ ได้แก่ มีการให้บริการฝึกอบรมและถ่ายทอดองค์ความรู้สำหรับนักท่องเที่ยว 25.5 คะแนน และ ข้อ 5.3 เทคนิคการให้บริการด้านความรู้และข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ มีการให้บริการด้านความรู้และข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว เช่น แผ่นพับ เอกสาร บอร์ดหรือป้ายสื่อความหมาย 21 คะแนน

นอกจากนี้ ประเมินรูปแบบแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ตามศาสตร์พระราชาราชของจังหวัดสระแก้ว โดยสอบถามจากผู้มาทดลองท่องเที่ยว จำนวน 30 คน โดยแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษา วิเคราะห์ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม ผลสรุปจากค่าเฉลี่ยดังนี้ เพศ จากนักท่องเที่ยวที่มาทดลองท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 53.33 เป็นเพศชายจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 46.67 ตามลำดับอายุ จากนักท่องเที่ยวที่มาทดลองท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอายุ 31 – 40 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 รองลงมาเป็น น้อยกว่า 30 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 26.67 อายุ 41 – 50 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 26.67 และ มากกว่า 50 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 13.33 ตามลำดับ ระดับการศึกษา จากนักท่องเที่ยวที่มาทดลองท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีการศึกษา ระดับปริญญาตรี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมาเป็น ระดับปริญญาโท จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 และ ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 26.67 ตามลำดับ อาชีพ จากนักท่องเที่ยวที่มาทดลองท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพ จากหน่วยงานองค์การภาครัฐ จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 86.67 รองลงมาเป็น องค์กรภาคเอกชน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67 และธุรกิจส่วนตัว จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67 ตามลำดับรายได้ จากนักท่องเที่ยวที่มาทดลองท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ มากกว่า 35,000 บาท จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมา น้อยกว่า 15,000 บาท จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 26.67 รายได้ 15,000 – 25,000 บาท จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 26.67 และ 25,000 – 35,000 บาท จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67 ตามลำดับ ผู้ร่วมเดินทาง จากนักท่องเที่ยวที่มาทดลองท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีผู้ร่วมเดินทาง มากับเพื่อนร่วมงาน จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 73.33 รองลงมา มาคนเดียว จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 13.33 และมากับครอบครัว จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 13.33 ตามลำดับ ระยะเวลาที่มา จากนักท่องเที่ยวที่มาทดลองท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ที่มา 1 – 2 วัน จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 100 การมาท่องเที่ยวจากนักท่องเที่ยวที่มาทดลองท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ที่มา เคยวัน จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 และ ไม่เคย จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 ตามลำดับ

จากการระดมความคิดเห็นของคนในชุมชน และร่วมกันวิเคราะห์องค์ประกอบการท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ตามศาสตร์พระราชาราช เกิดการยอมรับและได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชน และการจัดทำกิจกรรมการท่องเที่ยวหรือนำเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อให้ นักท่องเที่ยวได้ตัดสินใจอีกทางเลือกหนึ่งในการท่องเที่ยว โดยจำแนกออกเป็น 8 ด้าน พบว่า ระดับความคิดเห็นด้วยมาก เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วม มี

ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.98 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.65 รองลงมาเป็นด้านกิจกรรมและกระบวนการ ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.87 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.71 ด้านความสะดวกในการเข้าถึง ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.67 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.83 ด้านความมีชื่อเสียง ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.53 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.84 และ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.50 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.66 ตามลำดับ นอกจากนี้ พบว่า ระดับความคิดเห็นด้วยปานกลาง เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากที่น้อยได้ดังนี้ ด้านการจัดการ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.43 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.86 รองลงมาเป็นด้านสภาพแวดล้อม ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.43 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.14 และด้านพื้นที่ ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.29 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.78 ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจิตราภรณ์ จุสปาโล (2558:89) เรื่อง “การจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยชุมชนบ้านบางเหริ่งใต้ อำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา” ผลวิจัยพบว่าการวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและการออกแบบรายการนำเที่ยวที่เชื่อมโยงไปยังแหล่งเรียนรู้ในตำบลบางเหริ่งใต้ จังหวัดสงขลา โดยใช้วิธีการศึกษาจากการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การประชุมระดมความคิดเห็นจากผู้นำชุมชน ประชาชนในพื้นที่ และผู้ประกอบการ พบว่า แหล่งท่องเที่ยวมีศักยภาพในการดึงดูดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร สามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนารายการนำเที่ยวบนรากฐานการรักษาวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนเชิงอนุรักษ์กับวิถีความพอเพียง เพื่อเสริมสร้างรายได้ให้ชุมชนทั้งแบบไปกลับและค้างคืน เพื่อรองรับการเปิดการท่องเที่ยวอาเซียนและสามารถเดินทางท่องเที่ยวทุกฤดูกาล

ผลสรุปความคิดเห็นด้วยต่อผลรวมรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ตามศาสตร์พระราช ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.58 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.89 เมื่อพิจารณาจำแนกตามด้าน พบว่า ระดับความคิดเห็นด้วยมาก เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากที่น้อยได้ดังนี้ การสนับสนุนและส่งเสริมในการพัฒนาการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.82 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.82 รองลงมาเป็นการมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงานภาครัฐและชุมชน ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.77 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.96 และ การพัฒนาผู้นำและคนในชุมชนอย่างต่อเนื่อง ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.67 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.94 ตามลำดับ นอกจากนี้ พบว่า ระดับความคิดเห็นด้วยปานกลาง เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากที่น้อยได้ดังนี้ การประเมินผลการดำเนินงานกลุ่ม มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.40 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.81 รองลงมาเป็นการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.24 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.90 ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวลักษณ์ ผาวันดี (2552:108) เรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร: กรณีศึกษากลุ่มสมุนไพรบ้านดงบัง หมู่ที่ 6 ตำบลดงขี้เหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี” ผลวิจัยพบว่าการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกลุ่มสมุนไพรบ้านดงบังได้ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น 4 ด้าน คือ ด้านบุคลากร โดยมีการจัดฝึกอบรมความรู้และฝึกปฏิบัติการจัดการท่องเที่ยวเกษตรให้กับสมาชิก ด้านพื้นที่ มีการจัดเตรียมพื้นที่ภายในกลุ่มสร้างเส้นทางเดินชมธรรมชาติในสวนสมุนไพร ติดป้ายแสดงจุดการให้บริการรวบรวมภูมิปัญญาสมุนไพรไทย โดยแสดงชื่อสรรพคุณของสมุนไพรในการรักษาโรค ด้านกิจกรรมเพื่อสร้างรายได้ละจัดหางบประมาณของกลุ่มมีการจัดจุดแสดงการสาธิตพืชสมุนไพรตั้งแต่ขั้นตอนการ

ปลูก การเจริญเติบโต การเก็บ การตาก รวมถึงการเพาะชำกล้าไม้สมุนไพร การผลิตยาสมุนไพรและอาหารสมุนไพรเพื่อจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยว การเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวของกลุ่มสมุนไพร ดงบัง กับโรงพยาบาลอภัยภูเบศร กลุ่มไม้ดอกไม้ประดับและกลุ่มท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติของชุมชนในด้านต่างๆ เพื่อพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ตามศาสตร์พระราชา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจากกลุ่มนักท่องเที่ยวทดลองท่องเที่ยวจำนวน 30 คน มีระดับความคิดเห็น ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติของชุมชนในด้านต่างๆ เพื่อพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ตามศาสตร์พระราชาในภาพรวมระดับมาก โดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 โดยผลรายข้อโดยเรียงจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ตามระดับความคิดเห็นด้วยมากดังนี้ ข้อ 1.การแสดงความเป็นมิตรของคนในชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 รองลงมาเป็น ข้อ 5. การส่งเสริมและอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 ข้อ 2.การแสดงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ตามสมควร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 ข้อ 3.การแสดงน้ำใจช่วยเหลือเท่าที่ทำได้ของคนในชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 ข้อ 7.ความซื่อสัตย์ต่อนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 ข้อ 8.ไม่รบกวนนักท่องเที่ยวเพื่อขายสินค้า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 ข้อ 10.ช่วยกันดูแลผลประโยชน์ของนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 ข้อ 6.การงดเว้นการกระทำที่เป็นการทำลายแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 ข้อ 9.ช่วยกันรักษาความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 ข้อ และ 4.การช่วยกันอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ใบเฟิร์น วงษ์บัวงาม และमुखस्ता พูลสวัสดิ์, 2556) เรื่อง การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โครงการที่ได้รับรางวัลจากการประกวดผลงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภาคการเกษตรในเขตกรุงเทพและปริมณฑล พบว่า ผลการวิจัยจุดแข็งทั้ง 2 แห่ง คือ การที่เกษตรกรมีความรู้ความชำนาญ มีประสบการณ์ในด้านการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ทำให้สวนเกษตรมีผลผลิตที่มีคุณภาพดีและเกษตรกรทั้งคู่มิมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้ผู้อื่นนำไปปฏิบัติตามได้ อีกทั้งการได้รับรางวัลเพื่อเป็นการประกันคุณภาพที่ดีของแหล่งเกษตรกรรมและการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กำลังได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ จุดอ่อน คือ การขาดการบริการแก่นักท่องเที่ยว ในเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆเช่นแหล่งที่นั่งพักผ่อน ห้องน้ำในสวนเกษตร และบุคลากรที่คอยดูแลให้ความรู้กับนักท่องเที่ยว อีกทั้งพื้นที่เกษตรในบริเวณใกล้เคียงไม่ได้จัดตั้งเป็นเครือข่ายเพื่อการท่องเที่ยว แหล่งเกษตรกรรมทั้ง 2 แห่ง มีผลการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอยู่ในระดับปานกลาง คือมีคะแนน 2.24 และ 2.11 ตามลำดับ ซึ่งมีศักยภาพสูงสุดด้านศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเหมือนกัน และศักยภาพต่ำสุดด้านศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว

จากการการเผยแพร่และการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ผู้ประกอบการนำศาสตร์พระราชามาประยุกต์กับการงานวิจัยเชิงพื้นที่ โดยนักวิจัยได้ทำงานวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ตามศาสตร์พระราชาของจังหวัดสระแก้ว สรุปประเด็นตามหลักการทรงงาน เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ซึ่งพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตร ทรงใช้กับทั้ง คน วัตถุ สิ่งของ สิ่งแวดล้อม และ วัฒนธรรม มีความลุ่มลึกและมีโครงการพระราชดำริหรืองานอื่นๆที่ทรงทำเป็นตัวช่วยให้เห็นอย่างชัดเจนที่ประกอบไปด้วย (1) เข้าใจ (Understanding) ประกอบด้วย

องค์ประกอบย่อย 4 องค์ประกอบ 1.1) การใช้ข้อมูลที่มีอยู่แล้ว (Existing data) 1.2) โดยมีการศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ ศึกษาข้อมูลรายละเอียดอย่างเป็นระบบ ทั้งจากข้อมูลเบื้องต้นเอกสาร ทำให้เกิดการรวมกลุ่มจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนทอเสือกก ไม้กวาด เพื่อดำเนินกิจกรรมเป็นไปตามระบบนำเสนอเส้นทางท่องเที่ยวได้จากข้อมูลภายในชุมชน และมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมการท่องเที่ยว การใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ (Empirical data) 1.3) การวิเคราะห์และวิจัย (Analytics and Research) 1.4) การทดลองจนได้ผลจริง (Experiment till actionable results) (2) เข้าถึง (Connecting) นั้นประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 3 องค์ประกอบ 2.1) ระเบิดจากข้างใน ถ้าต้องสร้างความเข้มแข็งให้คนในชุมชนที่เราเข้าไปพัฒนาให้มีสภาพพร้อมที่จะรับการพัฒนาล่วงหน้าแล้ว จึงออกมาสู่สังคมภายนอก ดังนั้นสิ่งที่นักวิจัยเข้าไปในพื้นที่ นักวิจัยเข้าไปช่วยผลักดันเรื่องของชุมชนให้ชุมชนเข้าใจตนเอง แสดงความเป็นอัตลักษณ์ของตนเองสู่ภายนอก โดยมีจัดการประชุมร่วมกับชุมชน ชุมชนส่วนหนึ่งที่มีแนวคิดสอดคล้องกัน มาหารือปรึกษาในการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจ เพื่อการสร้างอาชีพเสริมให้แก่ชาวบ้านในชุมชน โดยจัดให้มีการประชุมกลุ่มปรึกษาหารือ ร่วมกันทำประชาคมหรือร่วมคิดวิเคราะห์ชุมชนเบื้องต้น วิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส อุปสรรค ค้นหาแนวทางข้อสรุป รวมถึงการแก้ไขปัญหาความยากจน สร้างเสริมรายได้ 2.2) เข้าใจกลุ่มเป้าหมาย (Understand target) โดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อมของพื้นที่ ความเป็นเอกลักษณ์ เพื่อให้ชุมชนเข้าใจเป้าหมายร่วมกันและสามารถผลักดันดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวให้สำเร็จลุล่วง 2.3) สร้างปัญญา (Educate) จัดอบรมให้ความรู้ในสิ่งที่ชุมชนยังขาดองค์ความรู้ เช่น การเปลี่ยนบ้านเป็นฟาร์มสเตย์ การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน การประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชากับการบริหารจัดการการท่องเที่ยว (3) พัฒนา 3.1) เริ่มต้นด้วยตนเอง (Self-initiated) ความต้องการให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนรู้จักตนเองและพัฒนาสินค้าการเกษตรด้วยตนเอง อาทิเช่น การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเป็นอาหาร มีจำนวนมากก็ดำเนินการจัดจำหน่าย รวมกลุ่มแบบง่าย เช่น ทำเสือกก ไม้กวาด แปรรูปไข่เค็ม น้ำพริก เป็นต้น 3.2) พึ่งพาตนเองได้ (Self-reliance) สิ่งทีกลุ่มจะต้องพึงปฏิบัติกันอยู่ในแต่ละกิจกรรม เช่นกลุ่ม วิสาหกิจชุมชนงานหัตถกรรม กลุ่มเกษตร กลุ่มอาหารท้องถิ่น กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ กลุ่มการท่องเที่ยวชุมชน และกลุ่มโฮมสเตย์ ที่มีกันอยู่ในปัจจุบันนั้น ถือว่าเรามีการพึ่งพาตนเองมาโดยตลอดและพยายามสร้างพลังให้เข้มแข็งเพื่อที่จะเป็นต้นแบบให้ชุมชนอื่นปฏิบัติตาม (3.3) ต้นแบบเผยแพร่ความรู้ (Prototype and role model) มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ เช่นผู้นำคิดถึงปัญหาในภาพรวมของชุมชน เช่น น้ำไม่เพียงพอต่อการการเกษตรกรรม ทำให้ทำเกษตรกรรมได้เพียงปีละ 1 ครั้ง ต้องการรายได้เสริม อาชีพเสริม ให้วิเคราะห์ทรัพยากรทุนจากในชุมชน เช่น มีกกเป็นจำนวนมาก รวมถึงได้รับพระราชทานพันธุ์ เรียก กกราชินี ถือเป็นกกมงคล ปลูกกันริมรั้วในทุกบ้าน มีการรวมกลุ่มอาชีพแม่บ้านทอเสือกก มีลายเฉพาะอัตลักษณ์ตนเอง มีวิธีการย้อมสีที่ไม่ทำให้สีตก และไม่เกิดเชื้อราบนเสือกก มีการรวมตัวกันสร้างเศรษฐกิจชุมชน นำผลกำไรมาปันผลให้แก่สมาชิกทำตามได้เป็นการเรียนรู้จากตัวแบบ (Role model) ที่เป็นแรงบันดาลใจการพัฒนาประชาชนและประเทศชาติ ดังนั้นการเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา จึงเป็นวิธีการแห่งศาสตร์พระราชาก็เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และ เป็นการปกครองแผ่นดินโดยธรรมเพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยามอย่างแท้จริง สอดคล้องกับงานวิจัย บุษกร วัฒนบุตร และคณะ (2561) จากรูปวิธีการแห่ง

ศาสตร์พระราชา มีการแสดงถึงกระบวนการของศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนตามหลักการทรงงาน เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา

5.2 ข้อเสนอแนะ

1. เส้นทางท่องเที่ยวควรมีความเชื่อมโยงกัน ควรจัดเส้นทางให้กระชับในชุมชนใกล้เคียงกัน
2. การเดินทางควรคำนึงถึงความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวเป็นสำคัญ
3. การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนให้เป็นระบบ คนในชุมชนควรมีส่วนร่วมมีการกระจายการทำงานให้มีความร่วมมือกันมากกว่านี้ แสดงอัตลักษณ์ของชุมชนให้ชัดเจน
4. เส้นทางท่องเที่ยว ควรมีการพัฒนาปรับปรุงระหว่างทางควรมีกิจกรรมเพิ่มเติม
5. สภาพแวดล้อมควรปรับปรุงให้มีความสวยงาม สะอาด ควรมีที่จอดรถและห้องสุขาให้เพียงพอ
6. การเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวควรมีความสะดวกสบายมีรถสาธารณะบริการ
7. ควรมีพาหนะในการนำนักท่องเที่ยวไปยังจุดต่างๆ ตามแหล่งท่องเที่ยว
8. การสร้างภาพลักษณ์ทางโซเชียลและการบริการโดยปรับปรุงยานพาหนะนำเที่ยวให้มีความสวยงาม
9. ปรับปรุงโปรแกรมการท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับการเดินทาง บางสถานที่ใช้ระยะเวลาการเดินทางมากเกินไป
10. จัดโปรแกรมการท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับกับนักท่องเที่ยวและช่วงวัยของนักท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้วิจัยครั้งต่อไป

ควรจัดทำกรวิจัยเชิงปฏิบัติอย่างมีส่วนร่วม โดยให้สถาบันอุดมศึกษา หน่วยงานท้องถิ่น องค์กรจังหวัด อำเภอ และชุมชน ร่วมกันทำการศึกษาในเรื่อง แนวทางในการจัดทำแผนงานการพัฒนาท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วมได้ต่อไป